

Петар В. Арбушина

ПОРИЦАЊЕ МНОШТВА

Томислав Маринковић: *Школа тирајања*,
Народна библиотека „Стефан Првовенчани”, Краљево, 2003

У хаотичној идеолошко-поетичкој збци која влада у савременој српској поезији, веома су ретки гласови који властитом самосвојношћу и поетским квалитетом могу да надићу актуелни тренутак обележен генерацијским и серкловским протежирањима, рециклирањем већ реченог и написаног, кризом талента и оригиналности и, на крају, минорним тиражима и читалачком публиком атомизираним по рубовима друштвене и културне стварности. Томислав Маринковић спада у оне малобројне који опстојавају у оквирима песничког знања о свету, које једину одговорност и квалитативни однос гради искључиво у односу на поезију као уметнички тоталитет у коме је материја песме, у најширем смислу речи, изједначена са материјом света. Или како и сам каже у песми „Искуства поезије”: „Поезија, дотле, о изазовима вечним говори, / И каже: непоновљив сам као брош / У уникатној радњи, као резбарија / На души праведника. / Бол је непреводив на језике разумљиве.”

Директни ослонци метафоричке експлицитности наслова збирке *Школа тирајања* – Томислава Маринковића почивају у мотивима духовног наслеђа које, у симбиози са модерним поетским акордима, творе

сплет песама са јасном мисаоно-емотивном подлогом и необичним везама између слика и симбола. Песнички говор Томислава Маринковића садржи особене системе непретенциозне метафорике која основна исходишта налази у тајном коду природе и слици света која се појављује из успомена и пређашњих искуствених утисака и знања о свету.

У тексту Алена Боскеа *Против дефиниције поезије* стоји мисао која представља један од тајних кључева ове збирке: „Поезија која поново не мисли на камен, која поново не живи биљку, која се не обраћа сунцу, није поезија по мери данашњег човека: тог бића без извесности које себе може прихватити једино ако се осећа пријатељем биљке, камена и сунца приписујући им узбуђења слична својима. То је изврстан одговор он се приближава оном што ће га надживети.”

Онај ко не разуме рукопис природе неће разумети ни Божји, ко не усвоји онтологију по себи неће је препознати ни у „обичности” живота. Та релација можда најбоље илуструје однос песничке истине према „животним” истинама. Мислим да ова теза, употребљена у контексту тумачења ове збирке, није уопште сувишна, напротив. Окоснице таквог мишљења почивају у скоро свакој песми ове збирке. Али, као што тумачи и чита тајни рукопис надчулног, песник успева и да од делова атомизираниг смисла оживи инвертовано значење и садржај који му је претходио, поготову у специфичним детаљима дискретно апострофираним („И, као: село је било пусто, / бицикл прислоњен уз нахерени дуд, / радња закључана.” – „Осмишљавање снова”).

На исти начин Томислав Маринковић у великој већини песама гради индивидуални систем односа према трансцедентном тумачећи у општем знаке посебног и непоновљивог док, на другој страни, детронизује прецењене „вредности” и симулакруме постојања као основне индикаторе духовне и етичке дубиозе стварности. Однос према „духу ствари” и ониричким пејзажима као типским мотивима друге модерне, овај песник потискује у симболички план песме подређујући их мистичној интуицији, која их проналази у реалном кругу опсена. У истом кругу је и песнички субјект који није изгубио своју сакралност, која је дубоко уграђена у трагику поетског субјекта, због тога је рефлексивност једини могући пут („Село је само текст виспрених дешавања / На искрицама стварности.” – „Могући свет”, или: „Увек више, / Него што ти ја о томе знам да кажем, / Пријатељу мој.” – „Чудно”).

Али у исто време песник успева да ослободи песму од једнодимензионалне крутости реализујући је у мноштву језичких кругова и значења у широком луку од мелодичности и ритма до семантичке динамике песме у целини. Креативно полемисање са окружењем не представља бекство у презаштићеност поетског забрана већ интелектуално суочавање и сложен интелектуални отпор. Обојене емотивним валерама ове песме су својеврсне анализе које не говоре о појавама ди-

ректно него, пре свега, о кошмарним пројекцијама свагдашњих искушења у свести модерног човека. У најбољим остварењима ове збирке Томислав Маринковић успева да нагласи да је човеков живот ситуиран између екстатичног и баналног, слике и симбола; успомена и бола стварности.